

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 04.05.2026 nr 8-1/3533-1

Meie 29.05.2026 nr 1-10/26/6243-2

Avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Justiits- ja Digiministeerium edastas Maa- ja Ruumiametile kooskõlastamiseks avaliku teabe seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Maa- ja Ruumiamet esitab järgmised märkused ja ettepanekud.

1. Paragrahvi 3¹ lõiget 6 muudetakse ja sõnastatakse järgnevalt:

„(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud teabe kohta avaldatakse andmekirjeldused, kuid üldiseks kasutamiseks antakse üksnes selline osa teabest, mis ei sisalda juurdepääsupiiranguga teavet ning mille üldiseks kasutamiseks andmisega ei kaasne juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tuleku oht.“

Seletuskirjas on muudatuse kohta märgitud, et kavandatav sõnastus toetab juurdepääsupiiranguga andmete kaudse tuletuse välistamist ehk andmeelementide kirjeldust ei pea avalikustama, kui see võib luua olukorra, et selle alusel võivad juurdepääsupiiranguga andmed saada avalikuks. Praeguseks on leidnud üldist toetust liikmesriikide poolt INSPIRE direktiivi lihtsustuspaketis olev ettepanek keelduda metaandmete avalikustamises tervikuna, kui see on oht riigi julgeolekule.¹ Teeme ettepaneku kaaluda sama võimalust (teatud juhtudel metaandmete avalikustamise keelamist) andmete teabeväras.

2. Paragrahvi 29 lõiget 6 muudetakse ja sõnastatakse järgnevalt:

„(6) Teabevaldaja tagab masinloetaval kujul avaandmete ja kogu tema poolt avalike ülesannete täitmiseks kasutatava avaliku teabe kohta käivate andmekirjelduste kättesaadavuse Eesti teabevärava kaudu.“

Märgime, et praegu Maa- ja Ruumiametil (MaRu) andmekirjelduse tasemel andmete kogumist ega masinloetaval kujul kirjelduste jagamist ei ole. Seega tekib eelnõuga kavandatava muudatusega asutusele kohustus teha kättesaadavaks kogu tema poolt avalike

¹ Article 13 „1. Member States may limit public access to spatial data sets and services, including metadata, where such access could adversely affect international relations, public security or national defence.“

ülesannete täitmiseks kasutatava avaliku teabe andmekirjeldused. MaRu haldab arvukalt suuri infosüsteeme ja andmeid (paljud andmed on ka avaandmed). Kogu käesoleva eelnõuga kavandatud muudatus eeldab lisaks vastavale tarkvara kulule ka täiendavat tööjõudu. MaRule on vaja eraldada 30 000 eurot aastas vastava tarkvara kuluks (soetamine või litsentsitasu), ülalhoiuks ja 3 töökohta (FTE) palgakuluga 180 000 eurot aastas.

3. Paragrahvi 32¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga 5:

„5) andmekirjeldustele;“

MaRu-le jääb selgusetuks, kas see nõue tähendab, et asutused ise ei pea muudatuse jõustumise järel sellist infot jagama ja selle kuvamisele ressursi panustama.

4. Paragrahvi 43⁵ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Andmekogude põhimäärused tuleb kooskõlastada Andmekaitse Inspeksiooniga, Maa- ja Ruumiametiga, Statistikaametiga ning Riigi Infosüsteemi Ametiga.“

Teeme ettepaneku jätta antud sättest Maa- ja Ruumiamet (MaRu) välja, sest kooskõlastus ei täida varasemat RIHA kooskõlastuse funktsiooni. Põhimääruse kooskõlastamise etapis ei ole andmekogu andmekoosseisu kohta piisava detailsusega infot, mida on MaRu-le vaja andmekogu andmekoosseisu ja andmevahetuse protsesside sisuliseks kooskõlastamiseks (nt andmete põhiandmeteks olek, andmevahetuse tehnilised lahendused aadressiandmete süsteemiga andmeväljade kaupa, võtmeandmed jmt). Seega on andmekogude põhimääruse kooskõlastamise protsessis osalemine MaRu poolt ebaotstarbekas. Lisaks märgime, et andmekogudes tehakse arendustööde käigus sageli muudatusi, mis ei kajastu andmekogu põhimääruses (kuna põhimääruse detailsus on oluliselt üldisemal tasemel kui andmekoosseisud tegelikult), seega ei saa andmekogu põhimääruse kooskõlastamine tagada sisuliselt vajalikul tasemel andmekogude pidamisele rakendatavate nõuete täitmise kontrolli.

5. Eelnõuga kavandatakse avaliku teabe seadust täiendada paragrahviga 43¹¹, millega nähakse ette kohustus võtta kasutusele andmejälgija. Muudatus toob Maa- ja Ruumiametile kaasa ühekordse investeeringukohustuse ja rahalise kulu vajalike arenduste ja püsiva ülalpidamise jaoks. Andmejälgija peab katma riigile oluliste Maa- ja Ruumiameti hallatavaid infosüsteeme, sh maakataster, EHR, MAPIS, PLANIS jne. Eelnõu seletuskirjas toodud summad katavad ainult osaliselt isikuandmeid sisaldavate infosüsteemide arenduseks ja uute täienduste ülalpidamiseks vajalikke summasid. Investeering: Andmejälgija juurutamine Ehitisregistris (e-ehituse platvormil) ja Maatoimingute platvormil maksab 600000 eurot ning ülalpidamiseks on vaja 60000 eurot aastas. Oluline on mõista, et vajaliku raha eraldamine ning arendustööde läbiviimine võtab aega, seega ilmselgelt ei ole võimalik eelnõus ettenähtud ajaks vajalikke arendusi teha.

Arvestades, et ka andmejälgija rakendamisel on vajalik õigusküsimustele vastamisel juristi osalus, siis vajalik lisatööjõud on 0,3 FTE-d, täiendav kulu MaRule 18000 eurot aastas.

6. Eelnõuga kavandatakse avaliku teabe seadust täiendada paragrahviga 43¹², millega nähakse ette kohustus võtta kasutusele riiklik postkasti teenus.

Tõenäoliselt on vajalik kavandatava funktsionaalsuse edasiarendamine, et tagada toimingute täielik vajalik funktsionaalsus järgimaks haldusmenetluse seaduses sätestatud ja hõlbustamaks menetlejate ning kaasatud isikute poolt tehtavaid toiminguid. Ka postkasti teenuse kasutuselevõtt toob Maa- ja Ruumiametile kaasa ühekordse investeeringukohustuse ja rahalise kulu vajalike arenduste ja püsiva ülalpidamise jaoks. Praeguse seisuga ei ole nimetatud vajadusi analüüsitud ning arenduseks vajalike summade ning tööjõu kohta ei ole prognoose tehtud. Riikliku postkasti osas on vaja funktsionaalsust, et oleks võimalik tuvastada dokumendi kättetoimetamist ja avamist saaja poolt, aga võimalik, et on vajadus veel täiendavate funktsioonide

jaoks. Eelnõust jääb ebaselgeks ka see, et kas postkasti teenusel peab olema võimekus, et nt MaRu süsteemi sisse logides saab isik lugeda ka teisi teavitusi, mis on riiklikku postkasti saadetud teiste asutuste poolt, nt kohus. Ka see vajab arendamist ja ressursse. Investeeringukulu 400 000 eurot ja ülalpidamise kulu 40 000 eurot aastas.

7. Eelnõuga kavandatakse avaliku teabe seadust täiendada paragrahviga 43¹³, millega nähakse ette kohustus minna üle uuele loodavale dokumendihaldussüsteemile DORIS. Ka selle muudatuse elluviimiseks on eelnevalt vaja analüüsida, millised kulud kaasnevad. Märgime, et kuigi seletuskirjas väidetakse, et kuna asutustel on olemas oma dokumendihalduse süsteem, siis lisakulusid ei kaasne, kuid juhime tähelepanu, et ühekordne ülemineku kulu vältimatult tekib. Ühekordne üleminekukulu hinnanguliselt 100 000 eurot.

8. Lisaks on jäänud ebaselgeks mõned detailid, mida Maa- ja Ruumiamet peab nende kohustuste rakendamisel teadma. Nt küsimus, kas rakendused peavad liidestuma andmejälgijaga ka juhul, kui mõnda MaRu hallatavasse rakendusse logitakse sisse läbi TARA ja selle alusel antakse kasutajale roll ehk õigused, aga isikuandmeid MaRu rakendus ise ei kasuta. Samuti nt kui rakendus teeb päringu X-Tee kaudu teise andmekogusse ja seda mitte isikukoodi alusel, aga saab tagasi isikuandmed koos isikukoodiga, kas siis see on andmejälgija kohustusega andmekogu.

9. Maa- ja Ruumiamet töötleb väga spetsiifilisi andmeid. Nt kaugseire andmetele võib lisanduda andmekirjelduse kohustus piiranguga andmete kohta ja avaandmete avaldamisel täiendav riskihindamine andmete riskasutuse näol. Hoolimata riskasutuse analüüsist ja andmete täiendavast analüüsist kolmandate osapoolte poolt ei ole võimalik kaugseire andmetele rakendada andmejälgijat. Selle asemel on võimalik kaaluda andmekasutuse logimist ja logide kasutamise võimaldamist sise- ja välisjulgeoleku huvides.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kaire Bamberg
juhataja
Õigusosakond

Teadmiseks: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kaire Bamberg
5697 0814 kaire.bamberg@maaruum.ee